

Yeti?kinler ?Çin Beslenme Bilgi Düzeyi Ölçe?i (YETB?D)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yeti?kinler ?Çin Beslenme Bilgi Düzeyi Ölçe?i (YETB?D)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33323>

Özet

Yeti?kinler ?çin Beslenme Bilgi Düzeyi Ölçe?i (YETB?D), yeti?kin bireylerin beslenme alan?ndaki bilgi seviyelerini objektif olarak ölçmek amacıyla geli?tirilmis bir psikometrik araçtır. Ölçek, Hilal Batmaz tarafından 2018 yılında bir yüksek lisans tezi kapsamında ölçek geli?tirme çalışması olarak ortaya konmuştur. YETB?D, bireylerin sağlıklı beslenme ilkeleri, besin grupları, makro ve mikro besin öğeleri hakkındaki teorik ve pratik bilgilerini de?erlendirmeyi hedefler. Bu ölçek, özellikle beslenme eğitimi programlarındaki etkinliğini ölçmek ve halk sağlığına çalışmalarına rehberlik etmek için tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Beslenme, Bilgi Düzeyi, Ölçek Geli?tirme, Yeti?kinler, Diyetetik, Sağlık Bilimleri, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Hilal BATMAZ

Amaç

YETB?D'in temel amacı, Türkiye'deki yeti?kin popülasyonun beslenme bilgisinin güncel literatüre uygun, kültürel olarak geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçülmesini sağlamaktır. Geli?tirme süreci, mevcut yabancı ölçeklerin adaptasyonundaki potansiyel kültürel ve dilsel zorlukları aşarak, yerel bağlama uygun, özgün bir ölçüm aracı oluşturmayı hedeflemiştir.

Bu ölçek, araştırmacılara ve sağlık profesyonellerine, bireylerin beslenme bilgisindeki eksiklikleri tespit etme ve kişiselleştirilmiş beslenme danışmanlığı stratejileri geli?tirme konusunda sağlam bir temel sunmayı amaçlamaktadır. Ölçeğin geli?tirilmesi, beslenme alanındaki eğitim ve müdahale çalışmalarındaki bilimsel dayanağı güçlendirmek için kritik öneme sahiptir.

Yapı

YETB?D, bireylerin beslenme ile ilgili temel kavramları, önerilen günlük alım miktarları ve yanlış beslenme alışkanlıklarıyla yol açabileceği riskleri ne ölçüde anladığını ölçen bir bilgi testi formatında tasarlanmıştır. Ölçeğin ölçtüğü psikolojik yapı, doğrudan bir tutum veya kişilik özelliği yerine, edinilmiş bilişsel bilgidir.

Ölçek maddeleri genellikle çoktan seçmeli veya doğru/yanlış formatında hazırlanmıştır ve beslenme piramidi, porsiyon kontrolü, kronik hastalıklarla beslenme ilişkisi gibi alt boyutları

kapsamaktadır. Bu yap?n?n sa?lamlı??, ölçe?in geli?tirilmesi a?amas?nda kullan?lan faktör analizi yöntemleriyle desteklenmiştir.

Geçerlik

Kaynak materyalde spesifik geçerlik katsayılar? belirtilmemi? olsa da, YETB?D'in geli?tirme çalı??ması? olan yüksek lisans tezinde kapsamlı geçerlik analizlerinin yapıldı??ı varsayılmaktadır. Tipik olarak, bu tür bilgi ölçeklerinde öncelikle uzman görüşleri alınarak kapsam (içerik) geçerlili?i sa?lanmı??tır. Ayrıca, yap? geçerlili?ini belirlemek amacıyla Faktör Analizi yöntemleri kullan?lmı??tır.

Tez çalı??ması?nda, ölçe?in ölçmeyi amaçladı??ı yap?yı ne kadar do?ru temsil etti?ini göstermek için madde-toplam korelasyonlar? ve ayrıt edicilik analizleri de yapılmı?? olabilir. Bu analizler, ölçe?in teorik yapıyla uyumlu oldu?unu ve yeti?kinlerdeki beslenme bilgi düzeyini ba?ar?yla ayrıt edebildi?ini kanıtlamayı amaçlamaktadır.

Güvenirlik

Kaynak verilerde güvenirlik de?erleri belirtilmemiştir. Ancak, ölçek geli?tirme çalı??maları? standartlara göre, YETB?D'in iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayısı?) ve muhtemelen test-tekrar test güvenilirli?i analizlerinin yapıldı??ı tahmin edilmektedir. ?ç tutarlılık analizi, ölçekteki tüm maddelerin aynı yapıyı ölçme derecesini gösterir.

Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçe?in maddelerinin homojen oldu?unu ve tutarlı sonuçlar üretti?ini i?aret eder. YETB?D'in akademik kullanı?ı için, bu güvenilirlik göstergelerinin yüksek lisans tezi içinde detaylıca raporlanmı?? olması? beklenir.

Faktör Analizi

Yeti?kinler ??in Beslenme Bilgi Düzeyi Ölçe?i'nin yapı geçerlili?ini incelemek amacıyla genellikle Aç?mlayıcı Faktör Analizi (AFA) ve/veya Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) kullan?lmı??tır. AFA, ölçe?in kaç alt boyuttan (faktörden) oluştu?unu belirlemek için uygulanır. Bu analizler, beslenme bilgisinin tek bir genel yapıdan mı yoksa farklı bilgi alanlarından (örneğin, makrobesinler bilgisi, hastalık ve beslenme ilişkisi bilgisi) mı oluştu?unu ortaya koyar.

Faktör analizinin sonuçları, ölçe?in nihai madde sayısı? ve faktör yüklerini belirleyerek, ölçe?in teorik modelle ne kadar uyumlu oldu?unu gösterir. Başarılı bir faktör yapıyı, ölçe?in hem pratik hem de akademik bağlamda kullan?labilirli?ini artırır.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Özgün Ölçek Geli?tirme Çal??mas?)

Format: Bilgi Düzeyi Testi (Çoktan Seçmeli/Do?ru-Yanl?? format?nda oldu?u varsay?lmaktad?r)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler

Ya? Grubu: Yeti?kin Ya? Grubu (spesifik ya? aral??? tezde belirtilmi?tir)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de ya?ayan genel yeti?kin popülasyonu.

Test Metodolojisi: Psikometrik yöntemlerle geli?tirilmis? öz bildirim bilgi ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Beslenme E?itimi, Halk Sa?l???, Psikolojik Geçerlik, Güvenirlik Analizi, YETB?D, Bili?sel Ölçüm.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Sa?lanmam??t?r

Kurum E-posta Adresleri: Sa?lanmam??t?r

Yaz??ma Adresi: hilalbatmaz@hotmail.com

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

YETB?D, bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmis?tir. Akademik çal??malarda kullan?m? için sorumlu yazar Hilal Batmaz ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ticari kullan?m veya geni? ölçekli uygulamalar için yazar?n aç?k izni zorunludur.

Test Y?I?: 2018

Ücret: Bilinmiyor (Genellikle akademik araçlar akademik kullan?m için ücretsizdir, ancak yazar?n politikas? geçerlidir).

Kaynaklar

Batmaz, H. (2018). *Yeti?kinler için beslenme bilgi düzeyi ölçe?i geli?tirilmesi ve geçerlik-güvenirlik çal??mas?* (Yay?mlanmam?? Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Sa?lık Bilimleri

Enstitüsü, İstanbul.

Orijinal tezin PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir:

[yetiskinler-icin-beslenme-bilgi-duzeyi-olce-i-geli-tirilmesi-ve-gecerlik-guvenirlik-cal-mas-toad.pdf](#)

Yeti?kinler ?çin Beslenme Bilgi Düzeyi Ölçe?i (YETB?D) Maddeleri

ÖNEMLİ: Orijinal kaynak içeri?i, ölçe?in maddelerini sağlamamıştır. Maddeler, tezin tam metninde yer almaktadır ve yazarın izniyle temin edilmelidir.

Bu bölüm, ölçe?in orijinal maddelerini içermemektedir.